

## Sylabus z disciplíny **Štylistika ruského jazyka 1, 2**

Ročník: prvý ZS,LS

Stupeň štúdia: Mgr. stupeň

Kód predmetu: 1IRU/STYL1/15; 1IRU/STYL2/15;

Rozsah štúdia: ZS 1/1; LS 1/1

Spôsob ukončenia: ZS – priebežné hodnotenie (PH); LS – skúška

Cieľ predmetu: Oboznámiť študentov so základnými pojmami a kategóriami normatívnej štylistiky a ukázať na ich využitie v ústnom a písomnom prejave ruského jazyka. Predstaviť a systémovo opísať štylistickú rozmanitosť a bohatstvo ruského jazyka na všetkých jeho úrovniach v paradigmatickom a syntagmatickom aspekte. Praktický cieľ – naučiť budúcich učiteľov správne využívať štylistické rezervy ruského jazyka. Zvládnuť základné štýly a ich expresívno-výrazové prostriedky. Pozornosť sa venuje aj komunikatívno-pragmatickému aspektu rečovej kultúry.

### Témy prednášok a seminárov v ZS – 1/1

1. Štylistika ako vedná disciplína. Úlohy štylistiky ako učebnej disciplíny. 1h.  
Slovo ako základ porozumenia textu. Hľadanie vhodného slova. Precvičovanie na konkrétnych textoch. Praktické ukážky. 1h.
2. Lingvistická štylistika. Lexikálna synonymia. Charakteristika a vysvetlenie pojmov. 1h.  
Rečové chyby späté s nesprávnym výberom a použitím slova (eufemizmy, dysfemizmy, anachronizmy, alogizmy, zámena pojmov, bezdôvodné rozšírenie alebo zúženie pojmov). 1h
3. Štylistická diferenciacia. Funkčné štýly. Kritériá jednotlivých funkčných štýlov. 1h.  
Lexikálna spájatelnosť (lexikálna, gramatická, sémantická). Narušenie lexikálnej spájatelnosti ako štylistická metóda a ako rečová chyba. Precvičovanie. 1h.
4. Základné pojmy a kategórie štylistiky (štylistická štruktúra jazyka, funkčný štýl, štylistické zafarbenie slova). 1h.  
Rečová nadbytočnosť. Tautológia. Pleonazmus. 1h.
5. Štylistická štruktúra jazyka. Štylistická paradigma (lexikálna, fonetická, morfológická a syntaktická rovina jazyka). 1h.  
Rečová nedostatočnosť ako chyba a jej odlišnosť od elipsy ako štylistickej figúry. 1h .
6. Štylistické a štýlové normy a ich charakteristika. Systém noriem jednotlivých štýlov. 1h.  
Štylistické chyby. Opakovanie slov ako štylistická chyba a ako štylistická metóda. 1h.
7. Štylistické funkcie synonym (otvorené a skryté). Štylistické funkcie synonym: spresnenie, vysvetlenie, zámena, gradácia, vylúčenie, protikladnosť. 1h.  
Praktické precvičovanie. Kontrola analýzy praktických ukážok. 1h
8. Štylistické funkcie antonym. Štylistické funkcie výrazových prostriedkov založených na antonymii: antitéza, oxymóron, nemotivovaný oxymóron, antifraza 1h.  
Praktické precvičovanie. Kontrola analýzy praktických ukážok. 1h.
9. Štylistické funkcie paronym. Paronomázia. Funkcie paronomázie. 1h.  
Praktické precvičovanie. Kontrola analýzy praktických ukážok. 1h.

- |                                                                                                                                                                     |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 10. Štylistické funkcie homoným. Homofónia a homografia. Individuálno-autorská Homonymia. Štylistické funkcie polysémických slov a homoným.                         | 1h. |
| Praktické precvičovanie. Kontrola analýzy praktických ukážok.                                                                                                       | 1h. |
| 11. Slovo tvorná štylistická paradigma. Vzťah: neutrálnosť – knižnosť a hovorovosť; knižnosť – hovorovosť. Neúplnosť, ako typická črta synonym s rovnakým základom. | 1h. |
| Praktické precvičovanie. Kontrola analýzy praktických ukážok.                                                                                                       | 1h. |
| 12. Štylistické možnosti frazeológie. Expresívno-emocionálny aspekt frazeologických jednotiek.                                                                      | 1h. |
| Praktické precvičovanie. Kontrola analýzy praktických ukážok.                                                                                                       | 1h. |
| 13. Cudzie slová v ruskom jazyku zo štylistického aspektu. Vulgarizmy. Žargonizmy.                                                                                  | 1h. |
| Písomný test zameraný na praktické využitie získaných poznatkov.                                                                                                    | 1h. |

#### **Podmienky na udelenie kreditov v ZS.**

1. Aktívna účasť na seminároch.
2. Príprava na každý seminár (maximálne 2 ospravedlnené absencie)
3. Úspešné absolvovanie priebežných písomných testov
4. Úspešné absolvovanie záverečného písomného testu

#### Témy prednášok a seminárov v LS – 1/1

- |                                                                                                                                                 |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Náučný štýl. Charakteristika daného štýlu na jednotlivých úrovniach jazyka.                                                                  | 1h. |
| Praktické ukážky žánrov náučného štýlu, ich charakteristika, analýza a preklad.                                                                 | 1h. |
| 2. Sekundárne štýly náučného štýlu: náučno-učebný a náučno-populárny štýl. Žánre náučného štýlu. Prvotné a druhotné žánre. Ich charakteristika. | 1h. |
| Prezentácia praktickej ukážky druhotného žánru náučného štýlu podľa vlastného výberu (tézy, abstrakt resumé).                                   | 1h. |
| 3. Administratívny štýl. Charakteristika a vymedzenie sekundárnych štýlov. Určenie znakov daného štýlu.                                         | 1h. |
| Analýza ukážok jednotlivých žánrov daného štýlu vo všetkých rovinách jazyka.                                                                    | 1h. |
| 4. Charakteristika publicistického štýlu. Novinová, časopisecká a televízna publicistika.                                                       | 1h. |
| Analýza informačných žánrov novinovej publicistiky podľa vlastného výberu.                                                                      |     |
| Charakteristika výrazových prostriedkov.                                                                                                        | 1h. |
| 5. Charakteristika analytických žánrov novinovej publicistiky.                                                                                  | 1h. |
| Analýza analytických žánrov podľa vlastného výberu. Charakteristika výrazových prostriedkov.                                                    | 1h. |
| 6. Charakteristika umelecko-publicistických a televíznych žánrov.                                                                               | 1h. |
| Črta ako prozaický žánr. Pamflet. Fejtón. Paródia. Charakteristika výrazových prostriedkov.                                                     | 1h. |

- |                                                                                                                                                                                                                      |      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 7. Hovorovosť v publicistickom štýle. Norma. Úzus. Vhodnosť výberu slova.                                                                                                                                            | 1h.  |
| Charakteristika ukážok hovorovosti. Expresívnosť výrazových prostriedkov.                                                                                                                                            | 1h.  |
| 8. Hovorový štýl. Charakteristika. Vlastnosti. Lexikálna, morfológická a syntaktická rovina daného štýlu. Hlavné znaky daného štýlu.                                                                                 | 1h.  |
| Lexikálno-sémantická analýza praktických ukážok daného štýlu.                                                                                                                                                        | 1h.  |
| 9. Jazyk umeleckej literatúry. Všeobecná charakteristika. Estetická funkcia jazyka.                                                                                                                                  | 1h.  |
| Trópy. Charakteristika a funkcia (epiteton, prirovnávanie, metafora, personifikácia, animizácia, animalizácia, metonymia, synekdocha, hyperbola, litota, irónia, alegória, perifrása).                               | 1h.  |
| 10. Štylistické figúry. Charakteristika jednotlivých druhov (anafora, epifora, antitéza, paralelizmus, gradácia, inverzia, elipsa, rétorická otázka, oslovenie a zvolanie, oxymoron, epanastrofa, epizeuxa, zeugma). | 1h.  |
| Analýza umeleckého textu, zameraná na uvedený druh štylistických figúr.                                                                                                                                              | 1h.  |
| 11. Priebežná pedagogická prax 1. rok magisterského štúdia.                                                                                                                                                          |      |
| 12. Priebežná pedagogická prax 1. rok magisterského štúdia.                                                                                                                                                          |      |
| 13. Záverečná písomná práca. Písomný test zameraný na praktické využitie získaných poznatkov.                                                                                                                        | 2h . |

#### **Podmienky na udelenie kreditov v LS.**

1. Aktívna účasť na seminároch.
2. Príprava na každý seminár (maximálne 2 ospravedlnené absencie)
3. Úspešné absolvovanie priebežných testov
4. Úspešné absolvovanie záverečného písomného testu
5. Úspešné absolvovanie ústnej skúšky.

#### **Literatúra**

1. Antoňáková, D.: Stilistika ruského jazyka. Teoretický kurs. Prešov, FF PU, 2016
2. Antoňáková, D.: Stilistika ruského jazyka. Praktický kurs. Prešov, FF PU, 2016
3. Solganik, G.Ja.: Stilistika teksta. Učebnoje posobije. Moskva, Flinta 2006
4. Gorškov, A. I.: Russkaja stilistika, Moskva 2001
5. Droňajeva, T. S. – Klušina. N.I. – Birjukova, I.V.: Stilistika sovremennogo ruskogo jazyka. Praktikum. Moskva 2001
6. Mistrík, Jozef.: Štylistika. SPN Bratislava, tretie, upravené vydanie 1997
7. Horecký, Ján: O jazyku a štýle kriticky aj prakticky. Prešov, Náuka 2000
8. Konfederáková, G. – Baniševa, G.: Štylistika súčasného ruského jazyka. FF UK Bratislava 1989
9. Rozental', D. E. – Golub, I. B.: Sekrety stilistiky. Moskva 2001
10. Slančová, D.: Praktická štylistika slovenského jazyka
11. Golub, I.B.: Stilistika sovremennogo ruskogo jazyka. Učebnoje posobije d'la vuzov. Moskva 1986
12. Praktičeskaja stilistika ruskogo jazyka. Kyjev 1975.
13. Kazarceva, O.M. – Višňakova, O.V.: Pismennaja reč. Učebnoje posobije. Moskva 1998.

